Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
18.11.2020
Dnro/Dnr
TRAFICOM/500731/03.03.01/2020
Viite/Referens
Asiantuntijalausunto koskien E 119/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n turvallisuusunionistrategiasta

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto koskien E 119/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n turvallisuusunionistrategiasta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta (jatkossa virasto) kirjallista asiantuntijalausuntoa E-kirjeestä, jolla eduskuntaan informoitaisiin Suomen kannasta komission tiedoksiantoon EU:n turvallisuusunionistrategiasta. Virasto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää alla oman arvionsa EU:n turvallisuusunionistrategiasta (jatkossa strategia) ja sitä koskevasta E-kirjeestä. Virastolla ei ole annetulla aikataululla ollut mahdollisuutta tutustua strategiamateriaaliin perinpohjaisesti, joten lausunnossa on esitetty yleisiä näkemyksiä strategiassa ja E-kirjeessä esitettyihin suunnitelmiin ja kantoihin.

Viraston näkemyksen mukaan strategiasta on esitetty kattavasti ja loogisesti internetin kriisinkestävyyden rooli osana yhteiskunnan toimintojen turvaamista. Kyberturvallisuuden läpileikkaava luonne on huomioitu strategiassa. Verkkojen ja verkkopalveluiden sekä muun kriittisen infrastruktuurin turvaamista ja häiriösietoa tukevan lainsäädännön sekä näihin liittyvien kyvykkyyksien ja riippumattomuuden kehittämistyötä virasto pitää kannatettavana. Kokonaisuutena arvio strategiasta on positiivinen ja E-kirjeessä esitetty kanta on perusteltu.

Fyysisen ja digitaalisen maailman yhdentyminen ja näiden erottamattomuus uhkia arvioitaessa on viraston näkemyksen mukaan oikea lähtökohta. Virasto pitää hyvänä sitä, että strategiassa ja E-kirjeessä on nostettu esiin nousevien teknologioiden rooli osana omavaraisuutta ja niiden huomiointi riskienhallinnassa. Jatkuva teknologinen kehitys tulee näkymään yhteiskunnan ja sen toimintojen entistä suurempana riippuvuutena teknologiasta. Teknologisen kehityksen myötä digitalisaation soveltamisalueet laajenevat ja kyberriskeistä tulee entistä relevantimpia muun muassa liikenteessä, terveydenhuollossa ja vaikkapa kiinteistöhuollossa.

Virasto toteaa, että teknologian muutoksen myötä myös kriittinen infrastruktuuri ja siihen liittyvä varautuminen tulisi määritellä uudelleen. Keskeisinä kysymyksinä ovat EU:n kyberosaaminen, uusien teknologioiden osaaminen ja kyberomavaraisuus, jotka ovat suoraan kytköksissä EU:n kyberympäristön turvallisuuteen. EU:n yhteisten muutosvoimien ja -ilmiöiden vaikutuksiin varautumista parantavilla toimilla olisi syytä olla vielä

laajempi rooli strategiassa. Kyberturvallisuuskentän jatkuva muutos puoltaa EU:n kyberturvallisuusstrategian säännöllistä katselmointia ja päivittämistä.

Markkinoille saatettujen tuotteiden ja palveluiden kyberturvallisuuden parantaminen lisäämällä ostajien tietoisuutta sekä valmistajien ja palveluntarjoajien vastuuta on viraston näkemyksen mukaan kannatettava suunta.

Virasto toteaa, että kyberrikollisuuden ja terrorismin rinnalla strategiassa on syytä huomioida uutena uhkana kyberterrorismi. Kyberterrorismilla tarkoitetaan tässä yhteydessä pyrkimystä aiheuttaa tietojärjestelmien kautta merkittävää materiaalista ja/tai terveydellistä haittaa.

Lainvalvontaviranomaisten kyberrikollisuuden torjunnan ja tutkinnan toimintaedellytysten ja tiedonvaihdon parantaminen huomioiden kansalaisten ja yrityksien tarve viestintänsä turvaamiseen on viraston näkemyksen mukaan oikeansuuntainen tavoite. Perusteetonta viestinnän suojan ja salauksen purkamista tulisi välttää ja toimenpiteet kyberrikostutkinnan keinovalikoiman lisäämiseksi tulee tarkoin arvioida. Edelleen virasto toteaa, että virtuaalivaluutoiden huomiointi strategiassa on tärkeää, koska niillä on havaittu toimivan muun muassa varainsiirtokanavana kyberrikoksissa.

EU:n yhteisen kybertilannekuvan muodostamisen, analysoinnin ja jakamisen merkitys tulee kasvamaan, koska erilaisten järjestelmien ja erityisesti palveluiden rajat ylittävä keskinäisriippuvuus tulee lisääntymään. Virasto tukee E-kirjeessä esitettyä näkemystä siitä, että suunnitellun uuden kyberturvallisuusyksikön tulee tuottaa aitoa lisäarvoa esimerkiksi rajat ylittävissä tapauksissa tai tiedonvaihtoa parantamalla, mutta päällekkäisten kyvykkyyksien rakentamista on vältettävä. Yksikön roolia suunniteltaessa on huomioitava päivittäisen operatiivisen toiminnan keskittäminen kansalliselle tasolle.

Edelleen viraston näkemyksen mukaan eurooppalaisen riippumattoman aika- ja paikkatietojärjestelmän rooli kriittiselle infrastruktuurille ja viranomaistoiminnalle olisi tärkeä huomioida strategiassa vahvemmin.

Lisätietojen antaja

Johtaja Sauli Pahlman, Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus, sauli.pahlman@traficom.fi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 18.11.2020. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Pahlman Sauli
Johtaja

Tauriainen Aki
Yksikönpäällikkö

Liitteet

Liite 1